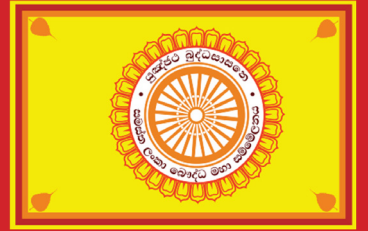

බෞද්ධාලෝකය

ඊ පුවත්පත

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය

ශ්‍රී බුද්ධ වර්ෂ 2565
බිහර මස 20 වන සඳුදා දින

අමරපුර මහා සංඝ සභාවේ උත්තරීතර මහානායක අග්ගමහා පණ්ඩිත අතිපූජ්‍ය දොඩම්පහල චන්ද්‍රසිරි ස්වාමීන් වහන්සේ.

අමරපුර මහා සංඝ සභාවේ උත්තරීතර මහානායක ධුරංග පත්වූ, අමරපුර ශ්‍රී කලනාණ්ඩංග පාර්ශවයේ, මහා මහෝපධ්‍යාය, වංගික වංසාලංකාර, කම්මට්ටාවාරය - අතිපූජ්‍ය දොඩම්පහල චන්ද්‍රසිරි ස්වාමීන් වහන්සේ වගේවෘද්ධ, තපෝවෘද්ධ, ගුණවෘද්ධ සංඝ පිතෘවරයෙකි. දක්ෂිණ ලංකාවේ, මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ දොඩම්පහල ග්‍රාමයේ 1939 වර්ෂයේදී ජන්ම ලාභය ලැබූ, උන්වහන්සේගේ දෙමාපියන් වූයේ එදිරිපීර් පටබැදිගේ සරනේලිස් සිල්වා හා එදිරිසූරිය පටබැදිගේ නිසිනෝනා යුවලයි. උන්වහන්සේ තම මූලික අධ්‍යාපනය - කුඩාවැලල මධ්‍ය මහා විද්‍යාලයෙන් ලබා වස අවුරුදු 11 දී 1950 නොවැම්බර් 25 වන දින කුඩාවැලල වාලුකාරාමයේදී පැවිදි දිවියට ඇතුළත් වූ සේක. චන්ද්‍රසිරි මා හිමියන් 1962 ජූනි 17 දින මාතර සද්ධාරාම නායක ස්වාමීන් වහන්සේ හා කලනාණ්ඩංග නිකායේ මහානායක මාතර මේධානන්ද නාහිමියන්ගේ උපාධ්‍යායන්වශෙන් 1964 උපසම්පදාව ලැබීය. 1962 කොළඹට පැමිණි චන්ද්‍රසිරි හිමිපාණන් වහන්සේ 1963 කුඩාවැලලේ වංගික හිමියන්ගේ අනුශාසනා පරිදි පිහිට වූ කලපලුවාවේ ගෝතම තපෝවනයේ වැඩවෙසෙමින් මහණ දුම් පිරූ සේක. කුඩාවැලලේ වංගික හිමියන්ගේ අනුශාසනා මත පිහිටවූ, මහනුවර උඩවත්ත කැලේ අරභත්ත තපෝවනය, මිහින්තලේ කලුදිය පොකුණ තපෝවනය, කෑගල්ල අභයගුම් තපෝවනය හා කතරගම මානික මාතා තපෝවනයේ, ප්‍රථම වස සමාදන් වීම චන්ද්‍රසිරි හිමියන්ගේ මූලිකත්වයෙන් සිදුවිය. 1983 කුඩාවැලලේ වංගික හිමියන්ගේ අපවත්වීමෙන් පසු කොළඹට තදාසන්න රමණීය පිත්ඛිමක වූ කලපලුවාව ගෝතම තපෝවනයේ අධිපතිධුරංග චන්ද්‍රසිරි හිමියන් පත්විය.

අග්ගමහා පණ්ඩිත අතිපූජ්‍ය දොඩම් පහල චන්ද්‍රසිරි හිමිපාණන්ගෙන් ප්‍රවෘත්තවිය ලැබූ ශිෂ්‍ය හික්මුන් වහන්සේ පිරිස දහසකට අධිකය. අපවත් වී වදාළ පූජ්‍යපාද පානදුරේ අරියධම්ම ස්වාමීන් වහන්සේ, වරතමානයේ ආසියාවේ ප්‍රධාන සංඝනායක ධුරංග හොඳවන තපෝවනයේ මිත්තභානි හිමි, හොනොලූලූ වීශ්ව විද්‍යාලයේ කට්ඨාචාර්ය තපෝවනයේ සුතරධි හිමි, කෑගල්ල අභයගුම් තපෝවනයේ-තපෝවනයේ නිවාන හිමි, මහරහතුන් වැඩි මග ඔස්සේ ධර්මදේශක රාජගිරියේ අරියඥාන හිමි හා මහමෙවුනා අසපු නිර්මාතෘ කිරිඳිගොඩ ඥාණානන්ද හිමි, මහානායක චන්ද්‍රසිරි හිමිපාණන්ගේ ශිෂ්‍ය පිරිසෙන් සමගරෙකි. ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩසිටින මහානායක හිමිපාණන් අතුරින් අල්පෙච්ඡ පීචිතයක් ගතකරන නිරහංකාර ගතිගුණ ඇති අපගේ මහානායක හිමිපාණන් තීන්දු තීරණ ගැනීමේදී ධර්මානුකූලව කටයුතු කළ බව තොරහසකි. උතරු නැගෙනහිර තුස්තවාදී ක්‍රියා සිදුවෙද්දී උතුරු නැගෙනහිර සිද්ධස්ථානවලට සංචාරය කර දුෂ්කරතා මැද වැඩසිටි සංඝරත්නයට ශක්තිය ලබාදුණි. පැන අවසන් කර, ශ්‍රී ලංකාවට නිදහස ලබාගැනීමේ සටනේ පෙරමුණේ ක්‍රියා කළ විටෙටි ජාතික එස්. මහින්ද හිමි වැඩසිටි කූටිය සංරක්ෂණය කර කෞතුකාගාරයක් බවට පත්කිරීම මහා නාහිමියන්ගේ අනුශාසනා මත සිදුවිය. අග්ගමහා පණ්ඩිත කොටුගොඩ ධම්මාවාස - මහා නාහිමියන්ගේ අපවත් වීමෙන් පසු 2021 ජූලි මස චන්ද්‍රසිරි මහා නා හිමියෝ අමරපුර මහා සංඝසභාවේ උත්තරීතර මහානායක පදවියට පත්වූහ.

වෛද්‍ය රාණී ප්‍රනාන්දු.

බෞද්ධාලෝකය

බෞද්ධාලෝකය

සමස්ත ලංකා බෞද්ධ මහා සම්මේලනය

අංක 380, බෞද්ධාලෝක මාවත, කොළඹ 7.
දුරකථනය (0112691695 / 011 2688517 / 011
2667017)
ෆැක්ස් (011 2688517)
web : www.acbc.lk
E-mail : acbc380@gmail.com

නිර්මල බුදුදහම රැකගනිමු

ශාමී නුවන් ගනේවත්ත

මේ මසට යෙදෙන නිකිණි පුර පසලොස්වක පොහොය දිනයෙහි සිදුවූ සුවිශේෂ ශාසනික සිදුවීම් අතර බුදුදහමේ ආරක්ෂාව සහ චිර පැවැත්ම වෙනුවෙන් ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව කිරීම, ආරම්භ කිරීම ආනන්ද හිමියන් රහත්ඵලය ලැබීම සහ හික්ෂුන් වහන්සේලා පසු වස් ඵලඝීම යන සිදුවීම් ද ප්‍රධාන තැනක් ගනී.

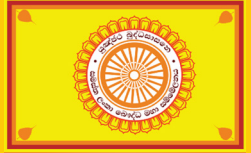
වර්තමානයේදී ද අපිට නිර්මල බුදුදහම පරිශීලනය කිරීමට හැකිව තිබෙන්නේ එදා ප්‍රථම ධර්ම සංඝායනාව පවත්වමින් ධර්ම විනය ආරක්ෂා කිරීමට ගත් පියවර නිසාය. එකල මහලා වී පැවිදි වූ සුභද්‍ර නම් භික්ෂුවගේ ප්‍රකාශයක් නිසා මහා කාශ්‍යප මහරහතන්වහන්සේ එය අනාගත ශාසනික අර්බුදයක පෙර නිමිත්තක් බව හැඳින්වූ ශාසනය කෙලෙසීමට ඇති ඉඩකඩ සලකා ප්‍රථම ධර්ම සංගායනාව පැවැත්වීමට මූලිකවූ පුවත බෞද්ධ අපට ප්‍රකට කරුණකි. වර්තමානයේ දී ද නිර්මල බුදුදහමට පටහැනි නිර්මල බුදුදහම වනසන දෙසුම් පැවැත්වෙන අතර, එවැනි ධර්ම විරෝධී පොත පතද ප්‍රකාශයට පත්ව ඇත.

නව නිලධාරී මණ්ඩලය

<p>ගරු සභාපති - වන්දි නිමල්වානිසේධ මහතා</p> <p>නිටපු ගරු සභාපති- ජගත් සුමතිපාල මහතා</p> <p>ගරු නියෝජ්‍යසභාපති- මද්දුමගේ රොෂාන් සම්පත් පෙරේරා මහතා</p> <p>ගරු සමලේකම්වරු</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ තුෂාර දිලුම්වාහලතන්හි මහතා ■ ඉෂාන් බුද්ධික එදිරිසූරිය මහතා <p>ගරු භාණ්ඩාගාරික</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ජෙනරාල් දයා රත්නායක මහතා 	<p>ගරු උපසභාපතිවරු</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ වෛද්‍ය රාණී ප්‍රනාන්දුමහත්මිය ■ වසන්ත ද සිල්වා මහතා ■ රියර් අද්මිරාල් ආනන්ද පීරිස් මහතා ■ නිලීකා සේනානායක මහත්මිය ■ ආනන්ද ලක්ෂ්මන් කෝට්ටිගේ මහතා ■ විද්‍යාපේති මහාචාර්ය නිමල් ද සිල්වාමහතා ■ උපුල් රූපසිංහ මහතා ■ මහාචාර්ය සුසිරිපාල මාලුම්බඩ මහතා ■ ලලිත් ද රණවිර මහතා ■ ආචාර්ය එල්.එම්.කේ.තිලකරත්න මහතා 	<p>ගරු උපලේකම්වරු</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ එඩ්මන්ඩ් විකමසිංහ මහතා ■ එච්. රවි පීරිස් මහතා මහතා <p>සංස්කාරක මණ්ඩලය</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ මහාචාර්ය ප්‍රණීත් අභයසුන්දර මයා ■ වෛද්‍ය රාණී ප්‍රනාන්දු මහත්මිය ■ ඉෂාන් බුද්ධික එදිරිසූරිය මයා ■ ආචාර්ය අශෝක කරුණාරත්න මයා ■ නාලක ජයසේන මයා ■ ශාමී නුවන් ගනේවත්ත මයා <p>පිටු සැකසුම</p>
---	---	--

බෞද්ධාලෝකය

ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට යෝජනා කළත් රජය හැකිතාක් උත්සාහ කරන්නේ රට විවෘතව පවත්වා ගෙන යාමටය. වසංගතය පැතිරීම පාලනය කරගත යුතු අතරම ආර්ථික කටයුතු මුළුමුණින්ම අඩපණවීමටද ඉඩදිය නොහැකිය. වසංගතයට මුහුණ දීම සඳහා කිසියම් ආර්ථික ශක්තියක්ද අවශ්‍ය බවට රජයේ ආර්ථික නිලධාරීන් කල්පනා කරනවා විය හැකිය. එහෙත් මේ කොරෝනා වෛරසය ගැන සුළු වෙන් තැකීමට පුළුවන්කමක් නැත. එසේ වුවහොත් ජනයා විශාල වශයෙන් ආසාදිතයින් බවට පත්ව විශාල පිරිසක් මරණයටද පත්ව විශාල ආර්ථික විපතකට මුහුණ දීමට සිදුවිය හැකිය ඒ නිසා වඩාත්ම සුදුසු වන්නේ වසංගත තත්ත්වය තවදුරටත් පැතිරීමට ඇති ඉඩකඩ හැකිතාක් වළක්වා ගැනීමයි. එසේම මෙහිදී පුරවැසි වගකීම වන්නේ රජයට හා සෞඛ්‍ය බලධාරීන්ට හැකි තාක් එම සහය ලබාදෙමින් සෞඛ්‍ය උපදෙස්වලට සියයට සියයක්ම අනුගතව කටයුතු කිරීමය. එසේ කරමින් වසංගතය හමුවේ

සෑමදෙනාම තමාගේ සහ පවුලේ සාමාජිකයින්ගේ, අසල්වැසියන්ගේ සහ තමා සේවය කරන ආයතනයේ ආරක්ෂාව ගැන සිතා ඉතා වගකී- මෙන් ආරක්ෂිතව කටයුතු කරන්නේ නම්, මේ වසංගත තත්ත්වයේ බලපෑම අපට බොහෝ දුරට අවම කරගත හැකිය මේ දිනවල කොරෝනා වෛරසයෙන් මිනිසුන් මියයන අයුරු දුටුවිට බුදුරජාණන්වහන්සේ දේශනා කළ ජීවිතයේ අනිත්‍ය ස්වභාවයද මොනවට පැහැදිලිවේ. ඒ නිසා අපට මේ ජීවිතයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම සිදුවන්නේ කොයි මොහාතේද කියා කීමට කිසිවෙකුටත් පුළුවන්කමක් නැත, දිනය අදාළම නැත අපට සියල්ල හැරදා යාමට සිදුවේ.

මෙවැනි ධර්ම විරෝධී කරුණු නිදහසේ ප්‍රකට කිරීමට ඇතැමුන්ට ඉඩ සැලසුණහොත් අපේ අනාගත පරපුරට නිර්මල බුදුදහම කුමක් දැයි හඳුනා ගැනීමට අපහසු තත්ත්වයක්ද උදාවීමට ඉඩ තිබේ මේ නිසා එදා මහා කාෂ්‍යප තෙරුන් ගත් පියවර ආදර්ශයට ගනිමින් අපේ මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේලාද සෙසු හික්ෂු ප්‍රජාවද මේ ව්‍යසනය පිටු දැකීමට නොපමාව නිසි පියවර අනුගමනය කිරීම සුදුසුය ඒ සඳහා රජයට අවශ්‍ය අවවාද අනුශාසනා සහ මඟ පෙන්වීම් ලබාදීමද මහානාහිමිවරුන් ධර්මධර විනයධර හික්ෂුන්වහන්සේලා ගේ වගකීමකි. ඒ සමඟම අප මේ ගත කරමින් සිටින්නේ කොරෝනා වසංගතයක් සමඟ ඉතාමත් අභියෝගාත්මක කාලපරිච්ඡේදයකි. කෝවිඩ් තෙවන රැල්ලේ ඉතාම අවදානම් තත්ත්වයක අප ගමන් කරමින් සිටිමු. දිනපතා වාර්තා වන ආසාදිතයන් ගණන මෙන්ම, මරණ ගණනද සැලකිය යුතු ලෙස ඉහළ ගොස් තිබේ. සෞඛ්‍ය හා වෛද්‍ය අංශ රට වසා මේ

"සබ්බං පහාය ගමණීයං"

**සෝවාන් පලය පිළිබඳ අප
 සමාජයේ පවතින
 අදහස් මුදු දසුනේ කියැවෙන
 මූලික ඉගැන්වීම්වලින්
 අන්ව අත
 එබැවින් සෝවාන් ආදී මාර්ගවල
 පිළිබඳ දැඩි සාකච්ඡාකදී එවන්
 දුර්වල ප්‍රභාණය කළ යුතුය**

බොහෝ අය සිතනුයේ නිවන යනු මරණයෙන් පසු ලැබෙන්නක් බවයි. "නිවන් සුව ලැබේවා" යන්න මිය ගිය පසු පතනුයේ එබැවිනි. මියගිය කෙනාගේ සසර ගමනට සාපේක්ෂව එය සුඛ ප්‍රාර්ථනයක් බව සැබෑය. එහෙත් නිවන යනු මරණයෙන් මතු ලැබිය හැක්කක් නොව මේ මොහොතේ අත්දැකිය යුත්තකි. සෝවාන් පලය පිළිබඳවද කිව යුත්තේ ඒ ටිකමය. එසේම සෝවාන් පලයට පත් වූ ආර්ය උතුමෙකු යනු සුදු අඳින, සෙමෙන් පා තබමින් ගමන් කරන, ඉතා අඩුවෙන් හා මද හඬින් කථා කරන ආදී ගුණවලින් යුතු පුද්ගලයෙකු බවටද සමාජයේ මතයක් ඇත. එසේම සෝවාන් පලය සාක්ෂාත් කර ගත හැක්කේ පැවිදි විමෙන් හෝ ආරණ්‍යවාසීව භාවනා කිරීමෙන්ම පමණක් බවත් ගිහිව කාමහොභීව එය ලැබීම අපහසු බවත් දුර්වල ඇත. මෙවැනි මතවාද ජනනය වන්නට හේතුව සෝවාන් පලලාභියා ලෙස සිතා සිටින නිහඬ සාමකාමී පුද්ගලයෙකු බවට වත්මන් තරගකාරී ලෝකයේ පත්විය හැකිද යන සැකය හා කුකුස බෞද්ධ සමාජයේ තිබීමයි. කෙසේ වෙතත් එය වත්මන් සමාජයට සාපේක්ෂව සාධාරණ සිතුවිල්ලකි නමුත් මෙහිලා ඔබ අවබෝධ කරගත යුත්තේ සෝවාන් පලයට පත්වන්නේ ඔබේ සිත බවත් එනගින් නිසල වන්නේද සිත බවත්ය. කෙසේ නමුත් සෝවාන් පලයට පත් වූ අයෙකුගේ ගත චංචල හෝ නොදැමුණු බව

සෝනාපන්න

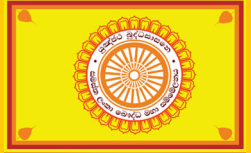
මහස

නිසලය

නාලක ජයසේන

බෞද්ධාලෝකය

එයින් අදහස් නොවෙයි. සිත සංසිඳෙන විට ගතද එහි පිහිටි පංච ඉන්ද්‍රියන්ද සංසිඳීම සිදුවෙයි. එහෙත් එයින් අදහස් වන්නේ පංච ඉන්ද්‍රියයන් පිනවීමෙන් ඔහු වෙන් වන බව නොවෙයි. සෝවාන්පල ලාභියාට ඇහැ, කන, දිව, නාසය හා කය පිනවමින් කාමභෝගී ජීවිතයක් ගත කළ හැකිය. එහෙත් ඔහු ස්වභාවයෙන්ම නොකරනු ලබන අකුසල කිහිපයක් ඇත. ඒ අනුව සෝවාන් පලපත් අයෙකු බාහිරින් නිරීක්ෂණය කළ නොහැකි මක්නිසාදයත් සිතේ නිසල බව හා ලෝකික ජීවිතයේ ක්‍රියාකාරකම් අතර ඇති සම්බන්ධය ඉතා සියුම් ලෙස නිරීක්ෂණය කළ යුතු බැවිනි.

එසේම අප සමාජයේ ඇතැම් අය සිතා සිටින්නේ කිසිවකුට කරදරයක් නොකොට හැකි සෑම විටම තමනට හැකි තරමින් අනුනට පිහිට වීමෙන් පමණක් ජීවිතය ලෝකෝත්තර වශයෙන් සාර්ථක කර ගත හැකි බවයි. පන්සිල් සුරැකීම ආදී එම යහපත් ගුණාංග සුගතිගාමී හෙවත් දෙවිලොව ඉපදීමට හේතුවක් වුවද එය නිවනට හෙවත් විමුක්තියට හේතුවක් නොවන බවද අප අවබෝධ කරගත යුතුය. මක්නිසාදයත් කාමභෝගීව පන්සිල් රැකීමෙන් අප සිත තුළ ඇති රාග ද්වේශ මෝහ යන අකුසල් දුරු නොවන බැවින්ය. පන්සිල් රකිමින් ජීවත් වුවද සිත කැළඹීමෙන් සතර අපායේ ඉපදීමට හේතු සැකසිය හැකිය. පන්සිල් සුරැකුවද ආනන්තරිය පාපකර්මයක් සිදුවිය හැකිය. පෘථග්ෂතව සිටීමේ අතිහයානකකම එයයි. එය වචනයෙන් කිව නොහැකි අතිශයින්ම අවදානම් සහගත ස්වභාවයකි. එය තවදුරටත් තහවුරු කළ හැකි නිදසුනක් වන්නේ පෘථග්ෂතව සිට සීලය පමණක් නොව සමාධිය පවා උපදවා ගත්තද එවැනි අයෙකු සතර අපායේ ඉපදීමේ ඉඩකඩ ඇති බවයි. වෙනත් ලෙස කිවහොත් සෝවාන් පලයට ඔබේ සිත නගා නොගන්නා ඔබ කවර තරම් උසස් සීලයක පිහිටියද කොතරම් ඉහළට සමාධිය දියුණු කොට රූපී ධ්‍යාන හතර හා අරූපී ධ්‍යාන හතර මෙන්ම අභිඤ්ඤා ලබා ගත්තද ඕනෑම මොහොතක සතර අපායේ උපත ඔබට හිමිය.

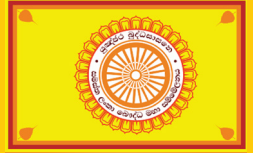
මේ මොහොතේ මාර්ගපල නොලැබූ දෙවිවරු බුන්මයෝද ඒ අවදානමට යටත් වෙයි. මේ අනුව සෝවාන් පලය යනු කොතරම් බලගතු එකක්දැයි ඔබට වටහාගත හැකිය. **මෙය අපේ වචනවලින් මෙසේ කීවද අප සරණාගිය අසමසම මහාප්‍රඤ්ඤාවෙන් හා මහා කරුණාවෙන් යුතු සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සර්වඤ්ඤා ඇසින් දැක මෙයට අදාළ දහම් කරුණ දේශනා කොට ඇත්තේ මෙසේය,** "එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නියසිලෙහි පස්බිඳක් නගා හික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි ඒ කිමැයි හඟිවු ද කිමෙක් බොහෝ ද මවිසින් යම් සේ මේ පස්බිඳෙක් නිය සිලෙහි නගන ලද නම් එය හෝ මේ මේ මහපොළොව හෝ දැයි? වහන්ස යම් මේ මහපොළොව වේ නම් මෙයම ඉබෙහෙවී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නියසිලෙහි නගන ලද මේ පස්බිඳ ඉතා

මදය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නිවසිලෙහි නගන ලද පස්බිඳ මහපොළොව හා සැසඳීමෙහිදී ගිණුමට ද නොපැමිණේ. සැසඳීමටද නොපැමිණේ මහණෙනි එසේයින්ම යම් කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත වුවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් නම් ඒ සත්වයෝ මඳයහ. වැළි යම් කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙන් ව්‍යුත වුවාහු නිරයෙහි උපදිත් නම් මේ සත්වයෝම බොහෝය. ඒ කවර හෙයින්ද යත් මහණෙනි සිවු අර්සස් හුදු බැවිනි, කවර සිවු අර්සස් යත්, දු:බ්‍යාප්තයකරයයි. මහණෙනි එහෙයින් මෙහිලා මේ දුකැයි වීර්ය කටයුතුය. මේ දුක් වැළැක්මට පමුණුවන පිලිවෙතැයි වීර්යය කටයුතුය. ත්‍රිපිටක පාලියට අයත් පංචගතිපෙය්‍යාල වර්ගයේ එන මෙම සූත්‍රය සහ දේවචුති, නිරයචුති, නිරව්ජාන චුති හා

බෞද්ධාලෝකය

පෙන්නිවුති යන අනුසුත්‍ර මහාවි-
න් හදාරන විට මෙම ධර්මතාව
මහාවිත් පසක් වෙයි. ඉහත
උද්ධෘතයෙහි සරල අදහස වන්නේ
බුදුහිමි තම පාදයේ නියගට පස්
ටිකක් ගෙන හික්කුන් වහන්සේලාගේ
න් විමසනුයේ, මහණෙනි මේ පස්
ප්‍රමාණයද මහ පොළොවේ පස්
ප්‍රමාණයද වැඩි යන්නයි. එවිට
හික්කුන් වහන්සේලා පිළිතුරු
දෙන්නේ පොළොවේ පස් හා සසඳන
විට එය නොගැණිය හැකි තරම්
කුඩා බවයි. එම උපමාව බුදුහිමි මේ
සත්ත්වයාට ආදේශ කරමින් මිනිස්
ලොව මිනිසුන් ලෙස ජීවත්ව හිඳ
මිය යන අයගෙන් නැවත මිනිස්
උපතක් ලබන්නේ තම පානියගට
ගත් ප්‍රමාණයක් වැනි ස්වල්ප
දෙනෙක් බව දේශනා කොට වදාළ
සේක. තවදුරටත් උන්වහන්සේ
අවවාදානුශාසනා කරනුයේ එබැවි-
න් එය එසේ වූයේ චතුරාර්ය සත්‍ය
ධර්මය නොදත් බැවින් යන්නයි.
යමෙක් චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය
දකින්නේ සෝවාන් පලයට පත් වූ
පසුය. මෙම ධර්ම කොටසේ තවත්
ආශ්චර්යක් ඇත. එනම් මේ
සනාතනික සත්‍යය දියුණු සම්මත
නූතන විද්‍යාවට හෝ තාක්ෂණයට
හසු නොවන බවයි. ශ්‍රහ ලෝක
තරණය කරන ඒ ඊනියා නුවණට-
වත් හසුනොවන විශ්ව ධර්මතාව
බුදු ඇසට හසු වූ අපුරු ව බලන්න.
එසමණක් නොව ඉහත කී ප්‍රකාශය
ගැන තවදුරටත් සලකනොත්
එය සම්පූර්ණයෙන්ම විශ්ව-
ාස කරනුයේද කිසිසේත්ම සැක
නොකරනුයේද අන් කිසිවකු නොව
යටත් පිරිසෙන් සෝවාන් පලයට
පත් ආර්ය ශ්‍රාවකයන් පමණි. ඒ

අනුව සෝවාන් පලයට සිත පත් කරගැනීමේ වටිනාකම ඔබේ සියුම් ප්‍රඥා-
වට හසුවිය යුතුය. සෝවාන් පලයට පත් වන්නට ඔබ තවත් බුදු සසුනක්
පහළ වන තෙක් බලා සිටිය යුතු නොවෙයි. එසේම ඒ සඳහා පෙර කළ
වාසනා හිමිම පෙරැමි පුරා හිමිම යනාදිය ගැනද ඔබ සිතිය යුතු නැත.

ඒවා සැකසිය යුතු මොහොතේ, සැකසිය යුතු අයුරින්, සැකසෙනු ඇති
බැවින් ඔබ කළ යුත්තේ බුදු වදන අනුව යමින් විරියය උත්පාදනයයි.
සෝවාන් පලය පිළිබඳ ලිපි මාලාවේ මෙම ලිපිය අවසන් කරන්නට
සෝවාන් සිත පිළිබඳ ඔබට උපමාවක් දක්වමු. ඔබ මුහුදේ පිහිටි බර්මියු-
ඩා ක්‍රිකෝණය ගැන අසා ඇති, එය ඉතා අහිරහස් බවත් එය ඉහළින් ගමන්
ගන්නා ගුවන් යානා හා නැව් පවා ඊට ඇදගෙන අතුරුදහන් වන බවත්
විශ්වාසයයි. එහි ක්‍රියාකාරීත්වයේ ඇත්ත නැත්ත කෙසේ වෙතත් බර්මියුඩා
ක්‍රිකෝණය සංකල්පයක් වශයෙන් ගත්විට සෝවාන් මනසක ක්‍රියාකාරීත්-
වයද ඊට සමාන කළ හැකිය. බර්මියුඩා ක්‍රිකෝණයට ගලක් දැමීමෙන් එය
එමගින් ඇදගනු ඇති ඊට මලක් දැමුවොත් සිදුවන්නේද එවැන්නකි. ගල
යන්නෙන් රළුබවත් මල යන්නෙන් මෘදු බවත් මෙහිලා අදහස් කරමු. ලෝකය
දුකක් බව අවබෝධ කරගත් සිතක ස්වභාවයද එසේය. එනම් සම්මත දුකද
සම්මත සැපද එවන් සිතක් හඳුනාගන්නේ පරමාර්ථය තුළ සමාන වශ-
යහි. හේතුව සසරෙහි සැපතක් නොමැති බැවිනි. මෙය වචනයෙන් උපමා කර
දැක්වුවද එය අවබෝධ කරගන්නට ඒ තලයට ඔබේ සිත පත් කර ගත
යුතුය. එතෙක් මෙම උපමාව කිහිප වරක් කියවා නැවත නැවතත් කියවා
අවබෝධ කර ගැනීමට තැත් කරන්න. යම් හෙයකින් ඒ මොහොතේ ඔබේ
සිත ඔබේ කයෙන් ඉහළට ඇදී ගියහොත් එහි සලකුණ ඔබ සසරේ උඩුග
බලා යන්නට සැරසෙන්නෙකු බවයි. ඒ පටිසෝතගාමී මාර්ගයට පිවිසීමට
ඔබ තුළ පිහිටුවාගතයුතු ගුණාංග එකින් එක ඉදිරි ලිපිවලදී සාකච්ඡා කරමු.

ඔබට උතුම් චතුරාර්යසත්‍ය ධර්මයම අවබෝධ වේවා !!!

බෞද්ධාලෝකය

Brief Introduction to Abhidhamma Pitaka

ven Pepiliawela Naradha Thera,
Visiting Lecturer, University of Kelaniya

Dhammasaṅgaṇī vibhaṅgaṅca-kathāvatthuca puggalaṃ

Yamakaṃ dhātu Paṭṭhānaṃ - abhidhammoti pavuccatī

Dhammasaṅgaṇīpakaraṇa (Enumeration of Phenomena)

Dhammasaṅgaṇī gives the meaning as The collection of Dhamma. The text is divided in to four chapters as,

- State of consciousness (cittuppadakanda)
- On matter (rupakanda)
- Summary (nikkhepakanda)
- Synopsis ((attakathakanda)

The text mainly pays the major attention for the explanation of state of consciousness and on matter. The consciousness is explained under four spheres and the matter as primary elements (bhutarupa) and secondary elements (padayarupa). The whole text is a compendium of matrix or schedule of categories as dyads, triads etc. It also explains that how one doctrinal fact is related to other.

The characteristic of 'padabhajaniya' (explaining the word) that is common to whole abhidhamma text given here by drawing out synonyms for each word. Under abhidhamma matika it is included contradictory doctrinal facts. Under suddanda matika it can be seen a collection of non-contradictory doctrinal facts.

vibhaṅgappakaraṇaṃ (the book of Analysis)

The book is considered as a supplementary of dhammasaṅgaṇī. vibhaṅga distribution, distinction, classification, analysis. The book consists eighteen chapters and due to the analysis of the book it conveys the Buddhist concept of non-self (anatta). Most of the chapters in vibhaṅga involve in the three characteristics

Working committee of ACBC

President - Mr Chandra Nimal Wakishta
Imm. Past president - Mr Jagath Sumathipala
Deputy President - Mr Roshan Sampath Madduma

Vice presidents

- Mr Vasantha de Silva
- Mr Upul Rupasinghe
- Dr Rani Fernando
- Mr Lakshman Kottage
- Dr keerthi Thilakarathna
- Mrs Nilika Senanayaka
- Prof Nimal de Silva
- Prof Susiripala Malimbada
- L.M.K Thilakarathne
- Mr Lalinda Ranaweera
- Lalindra ranaweera

Joint secretaries

- Mr Dilum Wahalathanthri
- Mr Ishan Edirisuriya

Tresurer

- General Daya Ratnayaka

Ass. secretaries

- Mr Ravi pieris
- Mr E wickramasinghe

- Prof. Prneeth Abayasundara
- Dr. Rani Fernando
- Mr. Ishan Edirisuriya
- Dr. Ashok Karunarathne
- Mr. Nalaka Jayasena
- Shyam Nuwan Ganewattha

Art work design

- Kavindu Randimal De Alwis

බෞද්ධාලෝකය

that could be seen in whole abhidhamma text such as suttantabhajaniya (an analysis according to the methodology of the sutta); abidhammabhajaniya (an analysis according to the methodology of the abhidhamma) and pañhapuchaka (interrogation section). At the end the chapter of kuddhakavatthu (minor points) is a numerical inventory of defilements and the dhammahadayavatthu (the heart of doctrine) is a psycho-cosmic topography of Buddhist universe.

kathāvatthupparakaraṇa (points of controversy)

This the book that had been completed in third Buddhist council by Ven. Moggaliputta. Two hundred and seventeen (217) polemical facts had been discussed in the treatise in the reference of thousand discourse. Here it had also discussed puggalavada, lokottaravada, realism, the characteristic of Arahant etc. The polemical facts that had been discussed runs through a logical methodology as,

Puccha- questioning the opposite

Patinna- getting the answer

Anuyoga- In the reason of the answer that had given question further.

Papana- pointing out the contradictoriness of the answers that had been given.

Niggaha-censere

Aropana-putting the fault to opposite

Upanaya- conveyance of the faultlessness of he himself and the fallacy of the opposite

Nigamana-conclusion

Puggalapaññatti (concept of Individual)

The text discusses whether an ultimate person does not exist the concept of conventional person. The term paññatti means manifestation, designation, concept. The book includes six chapters as,

Khanda (aggregates)
Sacca (truth)

Dhatu (elements)
Indriya (sense

ayatana (faculties)
puggala (Individual/person)

The specific characteristic of this book is it had been included many similes that cannot be seen in other abhidhamma text. The matrix is also collected as dyads, triads etc.

dhātukathāpakaraṇa (discourse on elements)

The book entirely written in catechism form. The doctrinal facts that can be seen dhammasangani is described here exhaustively. It discusses whole phenomena of aggregates, sense and elements under seeking to determine whether, and to what extend; they included or not included (sangaha asangahd) and whether they are associate or disassociated from them. (sampayoga vippayoga) The book points out five matrix (matika) and letter explain

බෞද්ධාලෝකය

them as a common characteristic of abhidhamma pitaka.
yamakappakaraṇa(Book of pairs)

The book comprises dual grouping of a question and resolving ambiguities and defining the precise usage of technical terms. The book contains ten chapters as,

Mulayamaka (pairs of roots)	khandayamaka (pairs of aggregates)
Ayatanayamaka(pairs of sense bases)	Dhatu yamaka (pairs of elements)
Saccayamaka (pairs of truths)	samskarayamaka (pairs of formation)
Anusayayamaka (pairs of latent disposition)	cittayamaka (pairs of consciousness)
Dhammayamaka pairs of phenomena)	indriyayamaka (pairs of faculties)

Paṭṭhāna pakaraṇa (Book of conditional relations)

This also known as mahāpakaraṇa 'The great treatise'. The purpose of Paṭṭhā is to describe the cause and result accordingly Buddhism. Therefore, twenty-four conditional relations are incorporated in the text. The main body of the work has four great divisions such as,

- Origination according to positive method (saga anuloma)
- Origination according to negative method (sasaga paccaniya)
- Origination according to the positive-negative method (sasaga anuloma paccaniya)
- Orination according to the negative positive method (paccaniya anuloma)

ඉඤ්ඤා චරිත ආරම්භය

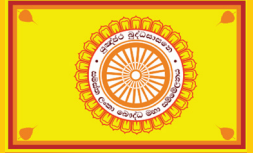
රාජකීය පණ්ඩිත පුස්තක "අමුණුදොවේ සිරි හේමසිරි හිමි"

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විනය ශික්ෂා පද අනුදැන වදාලේ ශාසන විරස්ථිතිය සහ සමාජ යහපැවැත්ම පිණිසය. ඒ අතර බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් නික්මුණ වහන්සේලා උදෙසා අනුදැන වදාල විනය නීති අතරින් නික්මු පීචනයේ සුඛ විහරණය සහ සමාජ සුඛ සාධනය යන කෘතියදීම වස් විසීම යන කාරණය මුඛ්‍ය කොටගෙන සාක්ෂාත් කරගත හැකියි වස් විසීමේ ආරම්භය සහ ඊට අදාළ කෘතියන් මොනවාද යන්න සිහිපත් කිරීම මෙම ලිපියේ මුඛ්‍ය භාවාර්ථයයි. සියලු බුදුරජාණන් වහන්සේලා සහ සියලු බුද්ධ ශාසනයන් හි සිදුවන භාග්‍යවත්ත ක්‍රියාවක් ලෙස වස් විසීම හැඳින්විය හැකි අතර ඊට අදාළ කාරණා ත්‍රිපිටකය තුළ සඳහන් වේ "වරට නික්බවෙ වාරිකං බහුජන නිනාය බහුජන සුඛාය" යන බුද්ධ වචනය අනුව ශ්‍රාවක සංඝයා වහන්සේ ග්‍රාම ජනපද කරා වසීමින් ජනනා-

බෞද්ධාලෝකය

වට ධර්මාර්ථ සාධනය කරන්නට වූහි භාරතය වනාහි විශාල රාජ්‍යයක් වන අතර විවිධාකාර දේශගුණික කාලගුණික විපර්යාසයන් ද බහුල ව පැවතිණි එම කාල වලදී පවා භික්ෂූන් පරාර්ථය පිණිස ම කටයුතු කළ අතර එසේ කරන ලද්දේ තථාගත ප්‍රඥප්තියම උන්කෘෂ්ට ලෙස සැලකූ බැවිනි. බුද්ධ ශාසනය ආරම්භ වී මාසද්වයක් වැනි ඉතා කෙටි කාලයක් තුළ රහතන් වහන්සේලා විසිදහසක් පමණ පහළ වූහ. එම ශ්‍රාවක සංඝයාගේ සුවපහසුව සලසනු වස් ඇතැම් සැදැහැනි දායක දායිකාවෝ සිය කාලය, ධනය සහ ශ්‍රමය කැප කරමින් විහාරාරාම කරවා පූජා කළහ. වස්සාන සෘතුව ඇසළ මාසයෙන් ආරම්භ වන අතර එය අධික වර්ෂාපතනයක් ඇති කාලයයි. නොනවත්වා ඇදවැටෙන වර්ෂාවන් අධික සීතල සුළඟ සහ අන්ධකාර කාලගුණය මෙම සෘතුවේ ඇති විශේෂ ලක්ෂණ වේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පනවන ලද සෑම විනය ශික්ෂා පදයකටම නිදානයක් ඇත. මෙම වස් විසීමේ ශික්ෂා පදවලට ද එය එසේමයි වස් විසීමේ ආරම්භය, වස් ඵලඹේන කාලය, වස් විසීමේ ක්‍රම, වස් ඵලඹේ නැන් සිට පිටත සතියකට වඩා වැඩි දින ගණනක් ගත නොකළ යුතු බව සහ එය ගතකළ යුතු ආකාරය, වස් ඡේදනය විමෙන් සිදුවන ආපන්නි වස් විසීමට හව්‍ය සහ අහව්‍ය ස්ථාන ආදී වැදගත් කරුණු රාශියක් විනය පිටකයට අයත් මනාවග්ගපාලියේ තෙවැනි බන්ධකය වන වස්සුපනායිකක්ඛන්ධකයේ මනාව විස්තාරනය. භික්ෂූහු හේමන්ත, ගිම්හාන සහ වස්සාන යන සෘතුවලදීම වාරිකාවේ නියැලුණහි විශේෂයෙන්ම වස්සාන සමයේ භික්ෂූන් වහන්සේලා ගම් දනවී පුරා

වඩිනවිට අප්‍රමාණ අපහසුතා ඇති වූයෙන් ඇතැම් අවස්ථාවල තමන් දරා සිටින පංසුකුල විවර ද වැසි දියෙන් තෙත් වී මහා පීඩාවට පත් වූහි වස්සාන කාලයේ දී ගවයන් වැනි විවිධ සතුන් මාර්ගවල ගමන් කරන හේතුවෙන් මාර්ග මඩ ගොහොරා රැ බවට පත්විය. උන්වහන්සේලා තබන තබන පියවරක් පාසා ම දණහිස් පමණ දක්වා එරි පංසුකුල විවර මඩ වතුරෙන් තෙත බරිතව විවර දැරීමට ද අපහසු වූහ. මෙම වැසි කාලයේ අන්‍යනිර්වක පරිබ්‍රාජකයෝ ද එකම ස්ථානයකට වී වාරිකාවේ නොයෙදී වාසය කළහ. තෙලිකාරණයෙන් ජනයෝ කෙසේ නම් ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ශාක්‍ය පුත්‍රියයෝ වස්සාන සෘතුවෙහි කුඩා සතුන් විනාශ කරමින්, නිල් තණ මඩිමින් පාගමන, ඒකිත්දිය ජීව පෙළෙමින් වාරිකා කරන්ද? අන්‍යනිර්වක පරිබ්‍රාජකයෝ ද එකතැන ඇලී වාසය කරති. පක්ෂිහු ද ගස්වල කැදලි තනා වැසි කාලයේදී එකතැන ඇලී වාසය කරති. මේ ආදී වශයෙන් අවමන් කරන්නට නින්දා කරන්නට දොස් නගන්නට උද්ඝෝෂණය කරන්නට පටන් ගත්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි අන්‍යයන්ට සවන් දීමේ ගුණයෙන් යුක්ත උත්තමයෙකි. උක්ත කාරණය සලකා බලා උන්වහන්සේ දිට්ඨධම්මික සම්පරාධික හෙවත් මෙලොව පරලොව උභයාර්ථ සාධනය සේම නිර්වාණ පරමාර්ථය යන අර්ථත්‍රයම සාධනය කරණු පිණිස වස් විසීමේ ශික්ෂාපදය අනුදැන වදාළ සේක. “අනුජානාමි භික්ඛවෙ වසසං උපගහතුං” එසේ ශික්ෂාපදයක් පැණවුව ද වස් ඵලඹේ සිදු කළ යුතු වන්නේ කුමන කාලයේ ද යන්න භික්ෂූන් වහන්සේලාට ගැටලුවක් ඇති වූ හෙයින් එම ගැටලුව නිරාකරණය

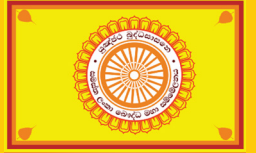
කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නැවත “අනුජානාමි භික්ඛවෙ වසසානෙ වසසං උපගහතුං” යන ශික්ෂාපදයෙන් “මහණෙනි වස්සාන සෘතුවෙහි වස් විසීමට අනුදනිමි” යි වදාළහි. එම වස් විසීම

- පෙරවස් විසීම
- පසුවස් විසීම

වශයෙන් ඵලඹේ දෙක ඔස්සේ සිදු කළ යුතු බව පැහැදිලි කළහ. ඇසළ පොහෝ දිනයට පසුදින අවපෑළවියෙහි පෙරවස් විසීමත් ඇසළ පොහොයෙන් මාසයක් ඉක්ම ගිය කල්හි එනම්, නිකිණි මස පොහෝ දින පොහොය කොට අවපෑළ දිනයේ දී පසු වස් ඵලඹේ සිදු කළ යුතු බව උන්වහන්සේ දේශනා කළහ. මේ දෙදිනෙන් එක් දිනකවත් යමෙක් වස් සමාදන් නොවූයේ නම් ඔහුට දක්කරාපන්නියක් සිදුවන බව බුද්ධ ප්‍රඥප්තියයි “න භික්ඛවෙ! වසසං න උපගහනබබං යො න උපගවෙජ්‍ය්‍ය ආපනති දුකකටසස” ඇසළ පොහෝ දින භික්ෂූන් වහන්සේලා සීමාවට එක්රැස්ව විනය කර්මයන් සිදු කොට පාරිශුද්ධත්වයට පත් වී ඉන්පසු අවපෑළවිය දිනයෙහි පෙර වස් විසීමට සූදානම් වෙති. එම දිනයේ සිදු කළ යුතු වත් පිලිවෙත් සම්බන්ධයෙන් විනය අටුවාව වන සමන්තපාසාදිකාව පැහැදිලි විස්තරයක් ඉදිරිපත් කරයි තමා වස් වසන ස්ථානය පිරිසිදු කොට සවස් කාලයේ දී තෙල් මල් සුවද දුම් ආදියෙන් බුද්ධ පූජාවන් පවත්වා බුද්ධ රත්නය ධර්ම රත්නය

බෞද්ධාලෝකය

සංසරණය යන උතුම් ත්‍රිවිධ රත්නය ගෞරව බහුමානයෙන් වන්දනා කළ යුතුය. වන්දනාව අවසානයේ ස්ව විත්ත සන්තානය තුළ ශ්‍රද්ධාව උපදවාගෙන “ඉමසමිං විහාරෙ ඉමං තෙමාසං වසසං උපෙමි” යන පාඨය එක් වරක් හෝ තෙවරක් වචනයෙන් ප්‍රකාශ කොට වස් විසීම සිදු කළ යුතු බව එහි නවදුරටත් විස්තර වේ. නිර්ලජ්ජී ගති පැවතුම්වලින් ආසක්ත වූ ජබ්බග්ගිය භික්ෂුහු වස් ඵලඹ්ඵි නොකොට වාරිකාවේ යෙදුණහ. එම කාරණයෙන් බුදුරජාණන් වස් තුන් මාසය තුළ යමෙක් වාරිකා කරන්නේ නම් එය ඔහුට දුක්කටාපත් වන බව අනුදැන වදාළ බැවින් එම භික්ෂුහු වස් ඵලඹ්ඵි නොකැමති වූහ. උපසපන් භික්ෂුන් වස් විසිය යුතු බවත් එසේ නො නොකරන්නේ නම් එය දුක්කටාපත් වන බව ද වදාළහ. වස් ඵලඹ්ඵි පැමිණි කල්හි මෙම භික්ෂුහු දැන දැනම වස් විසීම මඟ හරින්නට ද වූහ. එම කාරණය ද අරඹයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එසේ සිදුකළ හොත් දකුළා ඇවතක් සිදුවන බව දේශනා කළහ. මෙහි එන තවත් සුවිශේෂී කාරණාවක් ද ඇති එනම්, පෙර වස් පසු වස් සමාදාන් වීමේ දින වෙනස් කළ හැක්කේ රජුට හෝ යම් රජයකට පමණි. මගධේශ්වර බිම්බිසාර රජ තෙමේ ද එසේ දින වෙනස් කරන ලෙස දැනගෙන මගින් භික්ෂුන් වහන්සේලාගෙන් ආයාචනා කළ බව වස්සුපනායිකක්ඛන්ධකයේ සඳහන් වේ. වස් විසීමත් සමගම අනුදැන වදාළ සුවිශේෂී ශික්ෂාපදයක් නම්, සන්තාහකරණියෙන් පිටත්වීමයි. මේ පිළිබඳව පෙළ සහ අටුවා දීර්ඝ විස්තර සපයයි. සන්තාහකරණියෙන් පිටත්වීම යනු නමා වස් වසා සිටින ස්ථානයෙන් බැහැරට යන

කල්හි වස් විසූ සීමාව තුළදීම නමන් පිටත්ව යන කාරණය ගැන සිතා බැහැරට ගොස් සත් දිනක් ඇතුළත ආපසු එමිසි අධිජ්ඣාන කොට ගෙන එම ගමන පිටත්වීමයි. මෙයට අදාළ දීර්ඝ විස්තරයක් විමති විනෝදනි නම් විනය ටීකාවේ සංග්‍රහවේ එසේ සන්තාහකරණයෙන් බැහැරව යන භික්ෂුව සන්තාහකරණයට පෙර නමා වස් විසූ ස්ථානයට පැමිණිය යුතුය. නිදසුනක් ලෙස යම් භික්ෂුවක් සද්දා දින වස් විසූ සීමාවෙන් පිටත්වී නම් ඊට පසු සද්දා අරුණාට මන්තෙන් ඉරිදා දින ආපසු පැමිණිය යුතුය. යමෙක් සද්දා වනතෙක් පිටත විසිවහොත් වස්සවිජේදනය වේ සන්තාහකරණියෙන් පිටත්ව යන භික්ෂුවට අවසර ඇත්තේ පිටත සත් දිනක් ඉක්ම වීමට නොව සත්දින ඇතුළත ආපසු නැවත වස් විසූ ස්ථානයට පැමිණීම සඳහා ය. යම් හෙයකින් පවාරන දිනය සත්වන දිනය වී තිබුණහොත් සන්තාහකරණියෙන් බැහැරව ගිය භික්ෂුවට ඕනෑම තැනකදී වස් පවාරණය කොට නැවත වස් විසූ ස්ථානයට නොපැමිණියද වස්සවිජේදනය නොවේ ඊට හේතුව නම් එසේ ගිය භික්ෂුන් වහන්සේට සත්වනදිනෙන් පසු වස් කාලයක් නැති බැවිනි. මෙහි පවාරණය පිළිබඳව විශේෂ කරුණක් යන මාතෘකාව යටතේ රේරුකානේ වන්දවීමල මහනාහිමියෝ විනයකර්ම පොත නම් ග්‍රන්ථයෙහි කාරණා කිහිපයක් සඳහන් කරති. පවාරණය වනාහී විනය කර්මයක් මිස වස් අවසන් කිරීමක් නොවන බවත් එම පොහොය දිනය ද වස් කාලයනට ම අයිති එකක් බවත් පවාරණයෙන්

පසු වස ඉවර වී යයි නොසිතිය යුතු බවත් එදින වස් විසූ තැනින් නොයා යුතු බවත් එහිම විසිය යුතු බවත් එදින වුවද වස් විසූ තැන ගැන අපේක්ෂාව හැර ගිය හොත් වස්සවිජේදනය විය හැකි බව සඳහන් කරති. සන්තාහකරණියෙන් යා යුතු නොයා යුතු අවසර්ථා ද සහ ස්ථාන ද අටුවාවේ නවදුරටත් විග්‍රහ වන අතර ඒ පිළිබඳව වැඩි වැඩිදුර අධ්‍යනයක් ඇවැසි වන්නේ නම් පූර්වප්‍රකාශිත විනය කර්ම පොත නම් ග්‍රන්ථය බැලීම මැනවි. වස් කාලය මුල් කර ගනිමින් විවිධ විනය ශික්ෂාපද පැහැදිලි අතර ඊට අදාළ විනය කර්ම ආදිය ද පෙළෙහි මැනවින් විග්‍රහ වේවිශේෂයෙන්ම වස් කාලයේ ගිහි පැවිදි පාර්ශ්වදියම ඥානයෙන් ද ගුණයෙන් ද පෝෂණය වන කාලයක් ලෙස සැලකිය හැකිය. එක් පසෙකින් භාවනාදිය ප්‍රගුණා කරමින් භික්ෂුවගේ අධ්‍යාත්මික සංවර්ධනය සිදු කෙරෙන අතර අනෙක් පසින් ගෘහස්ථයා ද දාන, සීලණී භාවනාදිය දියුණු කරමින් නිර්වාණාගාමී ප්‍රතිපදාව නිවු කර ගනියි. දෙපාර්ශ්වයේම ලෝකෝත්තර අරමුණු සඵල කර ගැනීමට උපස්ථම්භක වන පුණ්‍යවන්ත සාර්ථක කාලයක් ලෙස වස්කාලය හැඳින්විය යුතුමය. ගිහි පැවිදි සම්බන්ධතා ආදිය දියුණු වී ශාසනයේ චිර පැවැත්ම සේම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිරන්තරයෙන් අගය කොට වදාළ සංඝ සාමග්‍රිය සංවර්ධනය වන වාසනාවන්ත වූ පුණ්‍යවන්ත වූ භාග්‍යවන්ත වූ කාලයක් වස් විසීමේ කාර්යයෙන් අර්ථවත් වන බව පූර්වෝක්ත කාරණයෙන් පැහැදිලිය.

